

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
TOREK
17. JAN.
1989

Letnik XLIV.
Štev. 4 (2427)

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt

Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt

Cena: 7 šil.
700 din
P. b. b.

Ustanovljena Slovenska demokratska zveza

Profesor Dimitrij Rupel je bil prejšnji teden izvoljen za predsednika nanovo ustanovljenega gibanja Slovenske demokratske zveze. Ustanovili so jo v sredo ob zvokih Zdravice in stalnem ploskanju občinstva, ki je Cankarjev dom napolnilo do zadnjega kotička. Njeni pristaši – bilo jih je okrog štiri tisoč – so prišli iz vse Slovenije. Slovenska demokratska zveza bo sicer delovala v okviru Socialistične zveze delovnega ljudstva, toda njena glavna usmeritev je uveljavljanje doslednega pluralizma in parlamentarnega sistema. Med izhodišči za delovanje demokratske zveze je predsednik Rupel kot primera sodelovanja raznih političnih skupin navedel načela francoske revolucije in prvine Osobodilne fronte slovenskega naroda.

Po Ruplovem mnenju je bistvo problema v političnem pluralizmu in ustvarjanju monopola oblasti enopartijskega sistema. Med drugim se je zavzel za nacionalno armado. Svoj prvi kongres pa ustanovljena zveza napoveduje za mesec maj.



Izpolnitev štirih točk, sosvet Na potezi je zvezna vlada

V začetku prejšnjega tedna je Zveza slovenskih organizacij v pismu Uradu zveznega kanclerja ponovno zavzela stališče do sosveta in zahtevala vrsto pojasnil.

Novembra 1988 je ustavna služba pri Uradu zveznega kanclerja na Dunaju pismeno zahtevala, naj ZSO imenuje svoje člane za sosvet narodnostnih skupnosti. V odgovoru na to pismo ZSO ugotavlja, da je v pismeni izjavi o razgovorih med ZSO in

NSKS ter ministroma dr. Löschnerom in dr. Neisserjem (17. 2. 1988) zapisano, da bo sosvet ustanovljen po izpolnitvi štirih točk (televizijske in radijske oddaje, trgovska akademija, financiranje vzgojiteljic v vrtcih in finančna podpora organizacijam). Šele po izpolnitvi teh točk osrednji organizaciji imenujeta člane sosveta. Pismo Urada zveznega kanclerja v novembru temu nasprotuje. Zato ZSO predlaga

naj Dunaj to pojasni.

Nadalje ZSO v svojem odgovoru navaja, da je že meseca maja lani Uradu zveznega kanclerja predlagala naj jasno konkretizira časovne termine za uresničitev omenjenih točk, da pa se do danes npr. v vprašanju trgovske akademije ni nič bistvenega premaknilo. Zato ZSO zastavlja vprašanje, če je morda medtem koroški deželni svet že zaprosil za ustanovitev (oz. šolski poiz-

kus) trgovske akademije.

Ne glede na dejstvo, da je sedaj še vedno na potezi Dunaj, oz. koroške stranke, ZSO ugotavlja, da si na vsak način pridržuje pravne ukrepe v primeru, da bi v morebitnem sosvetu mesta, ki so predvidena za ZSO, zasedla kaka druga organizacija. Kajti tako ravnanje bi pomenilo izrivanje in preziranje ene izmed osrednjih organizacij koroških Slovencev in bi bilo jasno protizakonito.



dr. Marjan Sturm

PREBERITE

- 2 Znanstveni inštitut se bo osamosvojil
- 3 Heute im Slovenski vestnik
- 4 Razstava o vlogi žensk v nacional-socializmu
- 4 Politika in kultura: zmerne napovedi
- 5 Ocena „Pesmi“ Ericha Frieda
- 6 Vestnikov roman
- 7 O etnografu dr. Radu Lenčku
- 8 Pred nadaljevanjem namiznoteniškega prvenstva



Novoletni koncert

Šentjanški tamburaši, Trio iz Roža in Moški pevski zbor Valentin Polanšek so minulo soboto nastopili na novoletnem koncertu v Tišlarjevi

dvorani v Šentjanžu v Rožu. Koncert je pripravilo domače Slovensko prosvetno društvo Šentjanž. O njem obširneje poročamo na 4. strani.

Dr. Zanger vendar odvetnik obtoženih

Kakšno vzdušje ustvarja Kleine Zeitung proti Lieslotte Weinberger-Popprath, Margareti Hribnig in Mirku Messnerju, ki so menda oskrunili deželno himno, je imenovano glasilo ponovno potrdilo prejšnji četrtek, 12. 1. 1989. Poleg naslova, ki ustvarja vtis, da gre za tri Slovence, v članku piše, da so obtoženi oskrunili deželno vlado in zažgali zastavo Heimatdiensta.

Dejstvo, da so obtoženi v nedeljo, 16. 1. 1989 lahko iz Kleine Zeitung zvedeli, da je sodna obravnava preložena na februar, pa kaže na tesno sodelovanje med omenjenim glasilom in sodiščem.

Medtem je odvetnik dr. Georg Zanger dosegel, da bo na sodni obravnavi branil vse tri obtožence.

„Drugačna Koroška“ kandidira

Na petkovem zborovanju v Mladinskem domu, ki so ga organizirali prvi podpisniki „Platforme za drugačno Koroško“, je bila osrednja tema večerne razprave ocena Smollejevega privoljenja za ločitveni zakon. Pri tem se je ponovno potrdilo, da široka baza slovensko in tudi nemško govorečih Korošcev zavrača vsakršno ločevanje, s tem pa tudi Smollejevo politiko. Na tej osnovi je bil tudi z večino sprejet sklep, da bodo vsi sodelavci volilnega združenja, ki bo kandidiralo pod oznako „Drugačna Koroška/Anderes Kärnten“, na javni prireditvi, na kateri bodo predstavili kandidate in volilni program, jasno zavrnilo tudi vsakršno ločevanje na južnem Koroškem.

Seveda pa je imelo Smollejevo ravnanje tudi veliko vlogo pri ocenjevanju možnosti za skupen volilni nastop, saj je bila ena najvažnejših zahtev podpisnikov „platforme za drugačno Koroško“ tudi verodostojna odločitev deželnega zborovanja Koroške enotne liste. KEL pa je na svojem zasedanju sprejela le splošno izjavo proti ločevanju, ni pa temu primerno razpravljala o internih posledicah v zvezi z glasovanjem njenega predsednika Smolleja.

Fric Kert, ki ga je Koroška enotna lista izvolila za svojega prvega kandidata, je v tej zvezi ugotovil, da „je Smolle zagrešil napako, ki jo je KEL sankcionirala s tem, da smo sprejeli jasno izjavo proti ločevanju“. Poudaril je tudi, da je treba najti notranji dogovor, brez katerega je vsakršno politično delovanje brez smisla.

Dr. Marjan Sturm je v svojem prispevku izpostavil potrebo po povezovanju vseh opozicijskih sil in dejal, da se je nujno potrebno zavedati, da s samimi razgovori na poli-

tični ravni ne bo mogoče doseči željenih rezultatov. V tej zvezi je spomnil na leto 1976, ko nam je šele s pomočjo raznih akcij uspelo izboriti vsaj tih skoraj 100 dvojezičnih krajevnih napisov, ki zdaj stojijo.

V razpravi je tudi izjavil predstavnikov KEL, ki so vsi po vrsti Smollejev pristanelek na ločitveni zakon ocenili kot „napako“ in „nerazumljivo politično odločitev“, prevladalo mnenje, da je treba v primeru volilnega združenja notranje poskrbeti za to, da se samovoljno postopanje kot je bilo npr. parlamentarno glasovanje o novem šolskem zakonu, ne bo moglo ponoviti. Precej je bilo namreč treznih ocen in ostre kritike, da se KEL kot skupina ni odločno izrekla tudi proti svojemu predsedniku, ko je glasoval za ločevanje, ali pa ko je bil sokriv za predčasno ukinitve delovanja Strokovne komisije na Dunaju.

Prav v tej zvezi pa je Fric Kert zatrdil, da se v KEL formira skupina, ki bo skrbela za soddločanje in tudi zagotovila, da se bo vsak njen funkcio-

nar obvezan ravnati po mnenju baze, se pravi, da bo moral izvajati njene sklepe – oziroma v primeru skupne kandidature sklepe volilnega združenja.

Ob koncu večerne razprave sta se izkristalizirali dve možni odločitvi zborovanja: prva je bila, da se pripravi skupno volilno prireditev s KEL, na kateri bodo predstavili skupne kandidate in program, v katerem se bodo izjasnili tudi proti vsaki obliki ločevanja in proti politikom, ki so zanj glasovali, objavi pa se tudi, da je Marjan Sturm prvi slovenski kandidat na skupni listi. Druga možnost pa je bil predlog, da zaradi Smollejeve osebnosti politike volilno zavezanstvo s KEL trenutno ni možno, da pa naj bi pristaši „Platforme za drugačno Koroško“ aktivno sodelovali v volilnem boju in strankam zastavljali tudi razna stvarna vprašanja.

Z 39 proti 8 glasovom so se udeleženci zborovanja odločili za prvo varianto, kar pomeni, da bo dr. Marjan Sturm prvi slovenski kandidat na skupni listi za „drugačno Koroško“, ter da bodo na posebni prireditvi vse udeležene skupine predstavile skupen program in skupne kandidate, ter se izrekle proti vsakršnemu ločevanju. Za ta sklep so glasovali tudi zastopniki KEL in ZAL. Dogovorjeno je bilo tudi, da bo prvi kandidat na skupni volilni listi iz vrst zelenih.

Andrej Mohar

Slovenci postajamo državni narod

Odbor za varstvo človekovih pravic v Sloveniji še dalje deluje predvsem za dokončni razplet v zadevi Janša, Borštnar, Tasić, Zavrl, ki so bili obdolženi izdaje vojaških skrivnosti. „Že novembra 1988 smo dosegli odločitev izvršitve sodbe proti štirim obtožencem za tri mesece. Meseca marca bi morali obsojenci v zapor. Toda sodišča v Jugoslaviji imajo – v primeru, da obstaja dvom o ustavnosti sodbe – pravico, še enkrat za tri mesece zadržati izvršitev sodbe. Upamo, da bomo tudi

marca uspešni in da do prestajanja kazni ne bo prišlo.“ Tako sta trenutno stanje ocenila Bojan Korziko in Bojan Fink na javni diskusiji prejšnjo soboto v Kotmari vasi, ki jo je organiziralo Slovensko prosvetno društvo Gorjanci.

Odbor, ki se ne pojmuje za stranko, deluje predvsem za uresničitev štirih točk: pozitivno razrešiti proces (obtoženci so odkrili nezakonito dejanje, ne pa ga zakrivali), odkriti ozadja procesa, spremeniti kazenski zakonik glede upoštevanja človekovih

pravic. Poteguje pa se tudi za temeljne svoboščine v drugih vprašanjih.

V odboru delujejo najrazličnejše osebnosti in skupine z različnimi družbenimi pogledi. Njegovo delovanje odpira možnosti demokratičnim iniciativam. Razpadel pa bi, če bi imel politično platformo.

Predavatelja, ki sta uvodoma govorila o omenjenem procesu in družbenih ter političnih okoliščinah, v katerih je potekal, sta v zanimivi in nad vse živi razpravi omenila tudi vrsto drugih zadev, ki dokazujejo, da vprašanje človekovih pravic v pravem sistemu Jugoslavije ni rešeno. Govorila pa sta tudi o ekonomskih vzrokih, ki so omogočili, da so obstoječe razprave tako silovito izbruhnile na dan. Predvsem o veliki zadolžitvi, o nesamostojnosti in nekretnosti politike po smrti predsednika Tita, o oblastništvu in drugih zastarelih elementih družbenega sistema. Udeleženci diskusije so se najbolj začudeno spraševali, zakaj zahteve po upoštevanju slovenskega jezika npr. v vojaških zadevah niso že prej načenjale. V odgovoru je bilo rečeno, da so bili Slovenci do sedaj res premalo občutljivi in da se sedaj več dogaja, kot prej v vseh 40 letih; Slovenci postajamo končno državni narod.



Bojan Fink in Bojan Korziko na predavanju v Kotmari vasi. Diskusijo je vodil Jože Wakounig.

Slika: Wieser

Reorganizacija z

Organizacijska osamosvojitve Slovenskega znanstvenega inštituta, ki ga do sedaj predvsem vzdržuje Zveza slovenskih organizacij, bo čimprej uresničena. Člani nadzornega in upravnega odbora ZSO so na seji v četrtek, 12. 1. 1989 z veliko večino (21 glasov za, 7 vzdržanih) sprejeli sklep o reorganizaciji znanstvenega dela slovenske narodne skupnosti na Koroškem. Reorganizacija naj bi bila izvedena na osnovi predloga, ki je bil objavljen v Slovenskem vestniku 10. 1. in poročil in razprav na seji. Odgovornost za izvedbo organizacijskih vprašanj osamosvajanja pa prevzamejo v prehodnem času člani izvršnega odbora ZSO skupaj s sodelavci Slovenskega znanstvenega inštituta.

V izredno stvarni razpravi je Janko Malle v imenu izvršnega odbora ZSO povzel stališča, kako bi bilo treba Slovenski znanstveni inštitut prestrukturirati v Inštitut za raziskovanje problemov v prostoru Alpe-Jadran. Gre predvsem za prostorsko in vsebinsko širjenje delovanja; za sistematiziranje raziskovalnih nalog in kontaktov do drugih raziskovalcev in za uveljavljanje ekonomskih načel pri organizaciji dela! Predsednik Feliks Wieser pa je

odbornikom razložil predlog nove organiziranosti inštituta: ustanovi naj se samostojno društvo s potrebnim odborom; tajnik društva prevzame poslovne in finančne naloge, ki naj bodo jasno ločene od znanstvenega vodstva inštituta; v celotni konstrukciji pa imata svoje pomembno mesto tudi znanstveni svet (v njem so lahko znanstveniki, ki se ukvarjajo s problemi narodnih skupnosti, oz. problemi Alpe-Jadran) in kuratorij (vanj bodo vključeni zastopniki organizacij in institucij, ki finančno podpirajo delo znanstvenega inštituta).

V imenu sodelavcev Slovenskega znanstvenega inštituta je Avgustin Malle predstavil dosedanje delo SZI, ki ni bilo omejeno zgolj na zgodovinsko-humanistično, temveč obsega tudi raziskave z gospodarskega, socialnega in družbenega področja. Menil je, da na noben način ne smemo prezreti izobraževalnega delovanja inštituta, časopisne dokumentacije in informacijske dejavnosti. Dostavil pa je tudi, da se sodelavci SZI nikoli niso upirali osamosvojitvi. Odbornike pa je seznanil tudi z dejstvom, da so v zadnjem času razne institucije zagotovile svojo podporo razširjenemu

Hočemo strokovno in svobodno delovati...

Dr. Avgustin Malle je v soglasju s sodelavci SZI izdelal stališče o nalogah inštituta in o dosednji razpravi. Obširno stališče izvršnega odbora ZSO pa smo objavili v Slovenskem vestniku 10. januarja 1989.

Težko je ocenjevati preobrat, ki je glede Slovenskega znanstvenega inštituta potekal v zadnjih urah pred in med sejo upravnega in nadzornega odbora Zveze slovenskih organizacij. Dejstvo je, da inštitut ostaja v sedanjih personalnih zasedbi, da se vsebina njegove dejavnosti določa v obsegu, ki jo je opravljal v preteklih letih z vključitvijo družbenih in gospodarskih ved. Izoblikovala se je tudi zavest o pomenu poimenovanja inštituta v smislu krepitev lastne identitete, prisotna je kritična distanca do zvenečih naslovov.

V preteklih dneh je bilo veliko razprav o gospodarskem mišljenju in tržnem obnašanju pri snovanju izvajanja raziskovalnih nalog. To

načelo nihče ne zavrača in ga je inštitut upošteval. Poleg tega prodira zavest, da je mogoče o delu raziskovalne ustanove razpravljati le na osnovi večletnih raziskovalnih načrtov in finančnih konceptov. Kdor spremlja znanstveno dejavnost v raznih družbenih sredinah, hitro ugotovi, da so podobna oziroma ista vprašanja navzoča povsod in da se o njih razpravlja zelo odkrito. Prav zato je za celotno strukturo Zveze slovenskih organizacij tako spodbudno, da je razprava o SZI za zaprtimi vrati zamrla, preden se je prav razvnela. O delu inštituta naj spregovori čim več ljudi.

O SZI bo torej tekla razprava naprej, pri tem bodo

TRIBUNA BRALCEV

Odgovor Hanziju Millionigu

Takoj na začetku hočem poudariti, da pri pisanju o stanju na ljudskih šolah nisem pozabil ne na stvarnost in ne na objektivnost. Vse napisano odgovarja resnici!

Opisal sem primer iz prakse, kjer morata za enako plačo poučevati enojezična dodatna učiteljica 22 ur tedensko in dvojezična razredna učiteljica 24 ur tedensko. Dodatna učiteljica je začela poučevati

oktobra l. 1988, razredna učiteljica poučuje drugo šolsko leto.

Ob tem primeru je posebno dobro razvidna krivica, ki se godi za pouk v obeh jezikih kvalificiranim učiteljem. Če ne vejameš, da nekaj takega obstaja v praksi, vprašaj ženo kapetana nogometnega moštva SAK.

Nikjer nisem napisal da imajo vsi dvojezični razredni učitelji po 24 ur učne

nanstvenega dela

delovanju samostojnega inštituta.

V živi razpravi so se odborniki izjasnili predvsem za ohranitev izraza „slovenski“ v naslovu novega inštituta; soglašali so tudi glede potrebne vsebinske in prostorske razširitve raziskovalnega dela; inštitut naj neposredno služi krepitvi ustrezne samozavezi slovenske narodne skup-

nosti; soglasni so bili tudi glede določenega ločevanja poslovnih in raziskovalnih nalog.

Ob sklepanju o osamosvojitvi znanstvenega delovanja so ob koncu vsi odborniki soglašali, da mora ime novega inštituta vsebovati poudarek, da je slovenski znanstveni inštitut, ki ima raziskovalne naloge na področju prostora Alpe-Jadran.



Na dobro obiskani seji upravnega in nadzornega odbora ZSO, minuli četrtek, so odborniki razpravljali skoraj izključno o preureditvi Slovenskega znanstvenega inštituta. Krajši del seje je bil posvečen vprašanju sosveta, potrdili pa so tudi pismo ZSO, ki ga je naslovila Uradu zveznega kanclerja.

imeli važno besedo dejavniki, ki bodo plačevali njegove osnovne dejavnosti. Popolnoma napačno pa bi bilo, če bi iz razprave izključevali tiste, ki lahko prispevajo svoj poseben kapital – znanje. Ob tem je treba tudi vedeti, da slovenska družba preko svojih predstavnikov prispeva sredstva za manjšino, ki so vezana na določeno dejavnost in določene programe. Sodelovanje inštitutskih delavcev je zagotovo, prav pa bi bilo, če bi se vključili še drugi, ki jim je pri srcu samostojna raziskovalna dejavnost slovenske narodne skupnosti in tisti številni raziskovalci koroškega vprašanja iz vrst večinskega prebivalstva.

Napenjanje vprašanja strogega ločevanja upravljanja znanosti od znanstvenega dela samega po našem mnenju ni na mestu prav pri nas, ki se na drugem, življenjsko pomembnem področju šolstva, tako zavzeto borimo za vključevanje in upoštevanje vseh dejavnikov.

Poleg tega bo treba videti,

ali se tak način vsestransko obnese ali pa bo izdelek nova obremenila postavka v proračunu inštituta. Ob tem spoznavamo, kot to ugotavljajo tudi drugje, da je postopek demokratičnega odločanja dosti utrudljivejši od načina avtoritarnega odločanja.

Osnovna izkušnja zadnje razprave v odboru ZSO je tudi ta, da mora inštitut poskrbeti za permanentno obveščanje odbornikov in javnosti o svojem delu.

SZI ima torej in mora tudi v prihodnosti imeti možnost za delovanje, vsebinsko je delo v preteklih letih postopno širil in če bodo na voljo potrebni kadri, bo to lahko še nadalje vsebinsko in tudi geografsko poglobljalo. V situaciji, v kakršni se nahaja celotna organizirana struktura slovenske narodne skupnosti, pomeni to v prvi vrsti vzgojo lastnega kadra s pomočjo tistih raziskovalcev in raziskovalnih ustanov, ki želijo svobodno in strokovno delovanje manjšine.

dr. Avgustin Malle

obveznosti.“

● Nezakonito poučevanje dodatnih učiteljev je bilo uvedeno v okraju Velikovec na podlagi ukaza Koroške deželne vlade, oddelek za šolstvo ZL. SCH. A. – 39/4/1988 z dne 14. 9. 1988).

Mnogi ravnatelji so spoznali nezakonitost ukaza. Nekateri so se po njem ravnali. Zaradi tega pa ne morem ravnateljem pripisati glavne krivde.

Šolska oblast bi morala skrbeti za pravilno izvajanje zakonskih določil. Se ti ne zdi čudno, da v tem primeru šolska oblast najprej ukaže in nato

krije nezakonitosti, manjšinski šolski oddelek pa molči (F. Wiegele)?

● Tvoje ostale pripombe se nanašajo na delo v didaktičnih delavnicah. Ker sem v SV, stran št. 2, 13. 1. 1989 podrobno opisal delo v napačno načrtovanih didaktičnih delavnicah, je tam razbrati resničnost moje trditve.

Hanži, prošnjo imam!

Če nam kot personalni zastopnik SLO lahko pomagaš, stori to čim prej.

Franc Kukovica,
Žitara vas

HEUTE
IM

SLOVENSKI
VESTNIK

Die Seite
für unsere
deutschsprachigen
Leser/innen

„Das andere Kärnten“ wird kandidieren – Marjan Sturm wird erstgereihter slowenischer Kandidat

Bei der am Freitag abgehaltenen Versammlung, zu welcher die Erstunterzeichner der „Plattform für ein anderes Kärnten“ geladen hatten, wurde die gemeinsame Kandidatur der Bewegung für ein anderes Kärnten, der Grün-alternativen und der Kärntner Einheitsliste beschlossen. Ebenso wurde nach einer mehrstündigen Sitzung mit Zustimmung der KEL festgehalten, daß der erstgereichte slowenische Kandidat Dr. Marjan Sturm sein wird. Außerdem wurde beschlossen, daß die Wahlgemeinschaft, die unter der zweisprachigen Bezeichnung „Anderes Kärnten/Drugačna Koroška“ kandidieren wird, ihre Kandidaten und ihr Programm bei einer gemeinsamen Veranstaltung der Öffentlichkeit vorstellen wird.

Inhaltlich wurde vor allem über die Zustimmung von KEL-Obmann Karel Šmole zum Trennungsmodell diskutiert, wobei von vielen Versammlungsteilnehmern kritisiert wurde, daß die KEL nicht selbst Konsequenzen bezüglich ihres Obmannes gezogen hat.

Merkwürdiges vor Prozeß

Die drei wegen Herabwürdigung der Kärntner Landes-hymne Angeklagten mußten letzten Donnerstag in der „Kleinen Zeitung“ lesen, daß sie die Kärntner Landesregierung in gehässiger Weise herabgesetzt hätten und zwar deshalb, weil sie „auf dem Neuen Platz die Fahne des Heimatdienstes“ verbrannt hätten. Unter dem Übertitel „Drei Slowenen stehen am Donnerstag vor Gericht“ wurden auch sonst Tatsachen auf den Kopf gestellt. In Wahrheit sind weder Liselotte Weinberger-Popprath und Margarethe Hribernik Sloweninnen, noch wurde die Fahne des Kärntner Heimatdienstes verbrannt. Schon gar nicht aber wurde damit die Landesregierung in gehässiger Weise herabgesetzt.

Doch damit ist der Merkwürdigkeiten noch nicht Schluß: selbige „Kleine Zeitung“ berichtete nur ein paar Tage später, daß der Prozeß auf Februar verschoben wurde. Seltsam zumindest, wo doch die Angeklagten selbst bisher noch keinerlei offizielle Nachricht vom Gericht bekommen haben.

Der Anwalt der Angeklagten, Dr. Georg Zanger, hat inzwischen erreicht, daß die Richterinnen Goritschnig-Fritsch ihre Verfügung auf Zuteilung von Pflichtverteidigern zurücknahm.

Da aber die Vertreter der KEL, die an der Versammlung am Freitag teilgenommen haben, beteuerten, daß die KEL gerade aus der Erkenntnis, daß Smolles Schritt ein Fehler gewesen ist, eine Resolution gegen jegliche Trennung beschlossen hat, wurde bei der freitägigen Versammlung mit großer Mehrheit ein Wahlbündnis auch mit der KEL beschlossen. Die KEL erklärte sich

bereit, ihren Spitzenkandidaten Mirko Kert hinter Sturm zu reihen, und sich bei einer gemeinsamen Veranstaltung auch klar gegen die Schultrennung auszusprechen. Auch die GAL stimmte am Freitag diesem Beschluß zu. Wie bekannt, wurde mit der GAL schon vorher vereinbart, daß der Spitzenkandidat der Liste für ein anderes Kärnten aus den GAL-Reihen kommen wird.

ZVEZA SLOVENSKIH ORGANIZACIJ NA KOROŠKEM ZENTRALVERBAND SLOWENISCHER ORGANISATIONEN IN KÄRNTEN

TRUVARSKA 16
9020 ELACHBURG/CELOVAC

P.n.
Bundeskanzleramt
Verfassungsdienst
z.H. Herrn Dr. Tichy

Ballhausplatz 2
A-1010 WIEN

10-1-1989

Betrifft: Ihr Schreiben vom 4.11.1988

Bezugnehmend auf Ihr Schreiben vom 4.11.1988, worin Sie den Zentralverband slowenischer Organisationen in Kärnten ersuchen, Personen für den Volksgruppenbeirat für die slowenische Volksgruppe zu nominieren dürfen wir wie folgt Stellung beziehen:

- Wir sind im Besitz des Memorandums über das Gespräch der Bundesminister Dr. Löschner und Dr. Neisser mit dem Zentralverband slowenischer Organisationen und dem Rat der Kärntner Slowenen am 17.2.1988, aus dem ersichtlich wird, daß die Konstituierung des Volksgruppenbeirates nach Erfüllung der im oben erwähnten Memorandum genannten Punkte erfolgen wird. (Seite 3 Pkt. 2 des Memorandums: „Im Gegenzug erklären sich die beiden slowenischen Zentralorganisationen bereit, für den Volksgruppenbeirat der slowenischen Volksgruppe nach dem Volksgruppengesetz geeignete Vertreter zu benennen, damit der Beirat möglichst bald zusammentreten kann“).

Inzwischen haben Sie uns mit dem Schreiben vom 4.11. 1988 aufgefordert Personen für den Volksgruppenbeirat zu nominieren. Wir sehen darin einen Widerspruch und ersuchen um Aufklärung.

- Der Zentralverband slowenischer Organisationen hat im Mai d.J. das Bundeskanzleramt um eine Konkretisierung und terminliche Fixierung des Memorandums gebeten. Daraufhin wurde uns mit dem Schreiben vom 26. Mai 1988 bezüglich des Zeitplanes der Errichtung einer zweisprachigen, öffentlichen Handelsakademie auf das Schreiben des Bundeskanzleramtes an den Zentralverband vom 10. März 1988 verwiesen, worin diesbezüglich eine Stellungnahme des Bundesministeriums für Unterricht, Kunst und Sport zitiert wird. Darin heißt es u.a.:

„1. Der Antrag auf Genehmigung eines Schulversuches ist im Wege des Landesschulrates für Kärnten beim Bundesministerium für Unterricht, Kunst und Sport, welches als genehmigende Behörde fungiert, einzubringen“.

Wir ersuchen daher um Klarstellung, ob der Landesschulrat für Kärnten den Antrag auf Gründung einer öffentlichen zweisprachigen Handelsakademie bereits beim Bundesministerium für Unterricht, Kunst und Sport eingebracht hat. Dies umso mehr, als Vertreter der Kärntner Landtagsparteien öffentlich erklärt haben, der Gründung einer öffentlichen zweisprachigen Handelsakademie nicht zustimmen zu wollen.

- Wir stellen daher den Antrag, die Konstituierung des Volksgruppenbeirates für die slowenische Volksgruppe bis zur Realisierung der im Memorandum zugesagten Voraussetzungen aufzuschieben.

Sollten Sie eine solche Aufschiebung nicht gewähren wollen, ersuchen wir um Aufklärung.

- Im Übrigen stellen wir fest, daß eine Konstituierung des Volksgruppenbeirates, in dem eine andere Organisation den Zentralverband slowenischer Organisationen vertreten würde, rechtswidrig wäre und wir uns für diesen Fall alle rechtlichen Schritte vorbehalten.

- Wir ersuchen den Verfassungsdienst des Bundeskanzleramtes seine Entscheidung schriftlich zuzustellen.



Dipl. Ing. Feliks Wieser
Obmann

Dr. Marjan Sturm
Sekretär

Der Zentralverband slowenischer Organisationen sieht weiterhin keine aktuelle Notwendigkeit Mitglieder für den Volksgruppenbeirat zu bestimmen und zu nennen. In einem Antwortschreiben an den Verfassungsdienst des Bundeskanzleramtes betont der Zentralverband, daß er übereinstimmend mit dem Memorandum über das Gespräch mit den Ministern Löschner und Neisser vom 17. 2. 1988 handle, wo festgestellt wird, daß Mitglieder des Volksgruppenbeirates „im Gegenzug“ zur Erfüllung der 4 vereinbarten Punkte benannt werden.



Šentjanški tamburaši

Novoletni koncert v Šentjanžu

Slovensko prosvetno društvo Šentjanž v Rožu je minulo soboto priredilo novoletni koncert; odziv publike je bil spodbuden, saj je bila Tišlarjeva dvorana do kraja zasedena, razveseljivo pa je tudi dejstvo, da je bilo med poslušalci veliko mladine. Mladi pa so prevladovali tudi med nastopajočimi. Sodelujoče Šentjanške tamburaše, Trio iz Roža in Moški pevski zbor Valentin Polanšek iz Obirske. Šlo je za narodne, umetne ter partizansko pesem. Kot gost je navdušil tudi Trio iz

Z izredno ubranostjo in premišljenim izborom pesmi je pod vodstvom Emanuela Polanška nastopil MoPZ Valentin Polanšek z Obirske. Šlo je za narodne, umetne ter partizansko pesem. Kot gost je navdušil tudi Trio iz

Roža, ki s svojimi melodijami zna izvabiti dolge avacije občinstva.

Tako smo v Šentjanžu doživeli lep koncert, ki brez dvoma dopušča optimistično gledanje na bodočo kulturno ustvarjalnost tega kraja.

A. K.



Trio iz Roža



MoPZ Valentin Polanšek

(slike: A. Kokot)

Vloga žensk v nacionalsocializmu

Na pobudo referata za ženska vprašanja pri Visokoškoli zvezi v Celovcu bo na celovški univerzi do 31. januarja odprta razstava pod geslom „Zmaga orožja, zmaga zibelk“, ki je vredna pozornosti tudi po minulem spominskem letu. Kakor zatrjujejo avtorice – skupina 14 zgodovinarok z univerze v Salzburgu – so se za ta projekt odločile zato, ker niso hotele prepustiti obravnavanja zgodovine ob 50-letnici priključitve zgolj politikom, intelektualcem, moškim. Poleg razstave je nastala tudi 120 strani obsegajoča brošura, ki dopolnjuje razstavo, saj vsebuje obširno gradivo iz pogovorov s prizadetimi ženskami.

Izhodišče za razstavo so bili intervjuji s štiriindvajsetimi

ženskami, pri čemer so avtorice skušale vključiti ženske iz vseh socialnih slojev, mesta in podeželja. Kronološko so zajele čas pred priključitvijo, dobo med leti 1938 in 1945 in povojna leta. Avtorice je zanimalo, kako so ženske doživele nacionalsocializem in kakšen je danes njihov odnos do tedanjega časa.

Po težjih so avtorice izpostavile žensko v vlogi gospodinje in matere, odnose med ženskami in moškimi, ter ženske in organizacije v nacionalsocializmu. S poglavjem o ženskah v 80-tih letih pa so vzpostavile povezavo s sedanjostjo.

Raznolikemu izboru primerna je bila tudi pripravljenost intervjuvanih žensk, da odgovarjajo na zastavljena

vprašanja. Nezaupljive so bile predvsem takrat, ko so se vprašanja nanašala na teme, o katerih so do danes molčale.

Povprašane ženske so imele najmanj razumevanja za vlogo materinstva ali „ideologijo materinstva v nacionalsocializmu“. Kot razlog za to avtorice navajajo dejstvo, da večina povprašanih nikdar ni zavračala vloge materinstva. Prav iz tega vidika pa je neobhodna povezava z današnjim časom. V času, ko primanjkuje delovnih mest, se vse pogostje pojavljajo politiki, ki vidijo rešitev v tem, da ženskam prisojajo vlogo materinstva in delo v gospodinjstvu.

Miha Pasterk

Zmernost namesto obljub

Dostikrat se besede politikov, ki jih izrečejo v času volilnega boja, pozneje razblinijo v nič. Zato se bo šele po 12. marcu videlo, v koliko je mogoče verjeti besedam novega deželne glavarja dr. Petra Ambrozyja, ki je obenem tudi referent za kulturo v deželi.

V četrtek zvečer je bil dr. Ambrozy gost v galeriji Carinthia v Celovcu, kjer je govoril o kulturni politiki na Koroškem. Dolgo pričakovani trenutek je privabil precejšnje število poslušalcev.

Ker se deželni glavar zaveda, da obljuba dela dolg, navzočim ni obljubljal nobene podpore, ki je po volilnem boju ne bi mogel uresničiti. Zato je kot referent za kulturo uvodoma nakazal nekatera težišča svojega dela. Poudaril je, da se bo prizadeval predvsem za dialog z umetniki in kulturniki v deželi, na osnovi česar bi bilo mogoče izdelati tudi nove smernice za deželno kulturno politiko, torej tudi smernice za nov način dodeljevanja podpor na področju kulture. Imenoval je vrsto institucij, za katere je treba najti rešitev, npr. prostore za deželni arhiv, za deželno glasbeno šolo in konservatorij ter za deželni muzej. Sicer pa je dr. Ambrozy menil, da bodo deželne podpore v bodoče

deležni predvsem programi. S tem hoče pomagati k uspehu tudi tistim ustvarjalcem, ki se še niso uveljavili v javnosti. Kot nadaljnji težišči svojega dela je dr. Ambrozy uvrstil mednarodno kulturno dejavnost in poudaril predvsem sodelovanje v Delovni skupnosti Alpe-Jadran ter ljudsko kulturo.

Ker pretežen del proračuna za kulturo slej ko prej „požrejo“ stroški Mestnega gledališča v Celovcu, je dr. Ambrozy pooblastil delovno skupino, da preveri, kako bi bilo mogoče to ustanovo voditi z nižjimi stroški.

V diskusiji je bil govor predvsem o arhitekturi, ki jo po mnenju udeležencev dežela močno zanemara.

Če bo v naslednjih letih proračun za kulturo dejansko zvišan, kot je napovedal referent za kulturo, in bodo podpirali predvsem programe, potem velja o njih pravočasno razmišljati tudi pri načrtovanju kulture v organizacijah slovenske narodne skupnosti. Sicer pa je bilo med Slovenci zanimanje za diskusijo o kulturni politiki novega referenta dokaj zmerno. Bilo bi pač na mestu, da bi ob takšnih priložnostih sprožili tudi vprašanja o financiranju kulture koroških Slovencev.

Miha Pasterk

Branje v spomin E. Frieda

Pisateljsko združenje Grazer Autorenversammlung in Društvo slovenskih pisateljev v Avstriji bosta v petek, 27. januarja v Mestni hiši v Celovcu priredili literarni večer, posvečen spominu nedavno umrlega pesnika Ericha Frieda. S tem sta se prireditelja vključila v niz prireditev, ki potekajo v raznih mestih in drugih krajih po Avstriji, kjer različne kulture akcije posvečajo spominu te-

ga velikega sina Avstrije, predvsem pa borca za pravico vseh ponižanih narodov in ljudi.

Med avtorji, ki bodo nastopili v Celovcu, bodo tudi nekateri člani DSPA (Janko Messner, Gustav Januš, Andrej Kokot). Slednji bodo brali tudi v slovenščini – tudi nekatere slovenske prevode Friedovih pesmi. Na prireditve bomo opozorili tudi v rubriki za prireditve.

Štipendije za prevajanje

Zvezno ministrstvo za pouk, umetnost in šport je v teh dneh podelilo Hansu Kitzmüllerju in Allesandru D'Ossualdu, oba pisatelja in prevajalca v Gorici/Gorizia, prevajalski štipendiji. Kitzmüller in D'Ossualdo sta ju prejela kot nagrado za prevod Ferkovih pesmi v njegovi štiričrtni zbirki „Scritte sui

muri del mondo“, ki je leta 1987 izšla v založbah Edizioni Bratiani in pri Mohorjevi.

Ob tej priložnosti Mohorjeva tudi sporoča, da bo v petek, 20. januarja 1989, ob 19. uri iz svoje avtobiografije bral pisatelj Milo Dor. Branje bo v Muzeju Musil v Celovcu. Bahnhofstraße 50, 1. nadstropje.

Izžrebali smo dobitnike nagrad praznične križanke

V uredništvu smo z veseljem sprejemali pismo za pismom z rešeno praznično nagradno križanko iz lanske božične številke Slovenskega vestnika. Skorajda nismo računali s takšnim odzivom. Potem ko smo pregledali rešitve in izločili tiste z eno ali redke z več napakami, smo izžrebali srečne dobitnike, ki bodo v naslednjih dneh po pošti prejeli knjižne oz. zvočne nagrade. Prvo nagrado prejme Anica Kupper (Borovlje), drugo: Rado Kokalj (Kranj), sledijo: Rozana Kral (Dunaj), Liza Gačnik (Ljubljana) in Janez Weiss (Celovec).

ALEKTO-stiki preko meja

Mlada celovška Založba Alekto, ki se je v zadnjih letih uveljavila z izdajanjem knjižnih del popularnih avtorjev, je zbudila zanimanje tudi v inozemstvu. Založba Ariadne v San Francisku (Kalifornija) je za področje Združenih držav Amerike odkupila pravice za angleški prevod romana „Der Deseur“, ki ga je pisatelj Anton Fuchs lani izdal pri tej celovški založbi; Založba Obzorja iz Maribora pa je pri isti založbi odkupila pravice za prevod izbora pesmi avstrijskega pesnika Petra Pavla Wiplingerja, ki so pri Alektu izšle v izdajah „Farbenlehre“ (Nauk barv) in „Bildersprache“ (Govorica podob).

Do prodaje pravic za Fuchsov roman Dezeter je prišlo na osnovi literarne turneje tega pisatelja v ZDA, kamor so ga povabile tamkajšnje univerze, mariborska založba pa se je za izdajo Wiplingerjevih pesmi odločila na osnovi njegovih pesmi, posvečenih grozotam fašizma, ki je tudi med Slovenci terjal ogromne žrtve. Obe knjigi – Fuchsova in Wiplingerjeva – izhajata v spominskem letu na anšlus. Wiplingerjeva knjiga bo imela naslov Oporoka časa, vsebovala bo okoli 120 pesmi in 60 umetniških slik, izšla pa bo predvidoma marca ali aprila letos. Pesmi je v slovenščino prevedel Andrej Kokot.



Slikar Molschnig pred enim izmed razstavljenih del

Risbe o krutosti življenja

Z razstavo risb, kolažev in drugih slikovnih stvaritev Franca Molschniga je Galerija 61 odprla letošnjo razstavno sezono. Dipl. inž. Rudolf Nitsch je ob tej priložnosti dejal, da bo galerija v tem letu spet priredila vrsto razstav, ki bodo gotovo pritegnile pozornost javnosti, saj bodo spet na ogled dela znanih umetnikov iz prostora Alpe-Jadran (med njimi Valentin Oman, Janez Bernik, Drago Tršar in drugi); vsebinsko pa bo galerija zbirala dela, ki bodo predstavljala novitete s področja likovne umetnosti.

Tudi slikar Franc Molschnig, ki je po rodu Velikovčan, živi in ustvarja pa v Gradcu,

se v Galeriji 61 predstavlja z novimi deli, ki so tudi vsebinsko inovativna. Molschnigova osrednja tema je sicer človek, a loteva se ga iz povsem novega zornega kota – s strani krutosti življenja, s katerimi se posameznik srečuje. Res je, da se tega vprašanja loteva mnogo slikarjev (Oman na primer dela študije o človeku v skupini), Molschnig pa ga opazuje in vidi tam, kjer je sam oziroma, kjer se skupina odvrta od njega in ga pušča samega. To pa so trenutki obupa, v katerih se tudi slikar sam večkrat znajde, zato so njegove podobe često tudi odraz njega samega. Razstava je odprta do 31. januarja 1989. A. K.

Most med literaturami – ob pesmih E. Frieda v prevodu A. Kokota

NADA GABOROVIC

Mogoče se vse premalo zavedamo pomena, ki ga ima na slovenskem Koroškem in pri nas v matični deželi prevajanje tuje poezije pa seveda tudi proze, v naš, slovenski jezik.

Odlični prevod zmore dvigniti veljavo materinega jezika prav tam, kjer delo lahko bero v izvirniku, saj jezik ni nobena zapreka. Je pa prevod tudi potrditev enakovrednosti obeh jezikov, kar je pomembno v okoljih in času, ko prihaja do jezikovnih trenj, do hotenih (ali nehotenih) zanikanj tega pomembnega dejstva. Ali ko se temu dejstvu odmerja krivična vloga, preskopa ali napihnjena. Prevajati v okoliščinah, ko lahko zainteresirani bralec poseže po izvirniku, ko zmore primerjati sam, si sam ustvariti odnos do prevedenega, je zato še posebej odgovorna in nelahka naloga. Slovenski pesnik s Koroškega, upesnjevalec koroške duše, sveta, smrti in življenja, žalosti in radosti, Andrej Kokot, se zadnje čase vse bolj loteva prevajanja v svojo materinščino in to zelo zahtevnih besedil. Med njimi je bil Handke resnična prevajalska preskušnja. Zdaj je pred nami zbirka pesmi

Ericha Frieda z naslovom Pesmi, ki jo je izdala Slovenska prosvetna zveza v Celovcu v Založbi Drava.

Uvod v prevedeno zbirko je napisal Emil Cesar. Predstavil je avtorja Frieda, ki je živel v Londonu, kamor je s 17 leti emigriral pred nacizmom iz rodne Avstrije tik pred njeno zasedbo.

Prva pesniška zbirka Ericha Frieda (poznanege le po nekaterih prevodih v revialnem tisku) v slovenskem jeziku nam zdaj dovolj jasno oblikuje podobo tega naprednega pesnika, ki izrazito odmeva med pesništvo



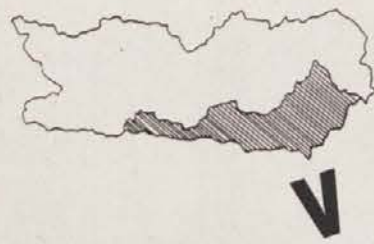
Erich Fried

nemško piščočih pesnikov v našem času.

To je tanko odzvanjajoča poezija, ki se ji je posrečilo ujeti vse temne in brezupne zvoke naših marsikdaj čudnih, nerazumljivih dni, da bi povedala, kje naletiš na svetle in upa polne. To velja tako za ljubezensko kot za angažirano pesem. Za Ericha Frieda so zadeve človeka, ljudi vredne tehtnih premislekov, poglobljanj, analiz, zanj ni nič nepomembno, obrobno, karkoli je izbrano za upešnitev. Pesnik ne sporoča, ne poučuje, ne vodi. Bralec prepušča, da odkriva bistvo, srčiko pesnikove muke sam, po svoje, s pomočjo svojih vodil, spoznanj, stopnje dognanjske ravni.

Odpor zoper nasilje vsake vrste, ki je za Frieda nevredno človeka, je pesnika tudi uvrstil med privržence boja koroških Slovencev za njihove teptane pravice.

V slednjem prevodu se skriva pesniški talent in se kaže duh prevajalca. Kolikor močnejša sta, toliko ustrežnejši je prevod, toliko bolj nam je približan avtor, spoznamo njegovo ustvarjalno moč. Mirno lahko zapišem, da se je tudi v Pesmih Ericha Frieda Andrej Kokot izkazal kot prevajalec, s tem pa potrdil svoje pesništvo.



V ZRCALU

Avtobus naj vozi tudi ob nedeljah

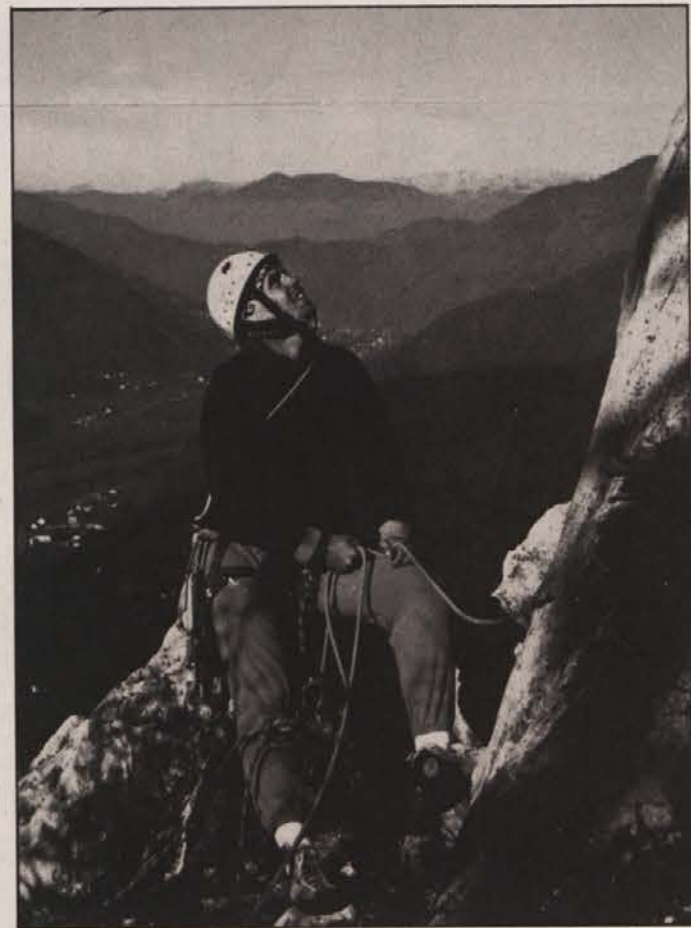
SELE. – Na zadnji občinski seji so v Selah razpravljali o želji občanov, da bi avtobus v Borovlje in nazaj vozil tudi ob nedeljah zjutraj in zvečer. Občina se bo zavzela, da bo to dosegla pri pristojnih mestih. Prav tako pa so sklenili tudi postavitev petih avtobusnih čakalnic, za kar so poverili podjetje Gasser iz Bilčovsa, ki je vložilo najcenejšo ponudbo.

V Selah pa so sprejeli tudi občinski proračun za letošnje leto, ki predvideva primanjkljaj enega milijona šilingov, kar pomeni, da skoraj 25 odstotkov svojih najnujnejših izdatkov ne bodo mogli pokriti z rednimi dohodki. Kljub temu pa Selani načrtujejo gradnjo nove ljudske šole. Staro so morali, kot smo že poročali,

podreti, otroke pa že davno prej premestiti v farni dom, kjer jih poučujejo v zelo tesnem prostoru. Zato je gradnja nove šole nujno potrebna.

Našteli so kar 96.000 nočitev

CELOVEC. – Meseca novembra so deželni statistiki na Koroškem zabeležili 96.000 nočitev, kar pomeni prirastek skoraj 12 odstotkov v primerjavi z istim mesecem leta 1987. Število nočitev avstrijskih državljanov je naraslo za skoraj deset odstotkov. Pred vsem je naraslo število nočitev v zasebnih penzionih, saj so tam zabeležili povečanje za 39 odstotkov.



Fotografski natečaj planincev

Fotografska razstava Slovenskega planinskega društva Celovec konec minulega leta ni imela takega odmeva, kot v prejšnjih letih. 6 fotografov amaterjev je poslalo 19 slik. Razstava pa je bila na ogled v kulturni taberni pri Joklnu. Tričlanska žirija je prvo mesto prisodila sliki Foltija Oražeta (Bela, Železna Kapla) „Ko dolino megla krije“, slika „Pred vzponom“ (zgoraj) Darka Žnidarja, je bila uvrščena na 2. mesto, tretja pa je bila slika

„Gorski mir“ Francija Kropiunika iz Sel.

OGLAS

Iščem zanesljivo gospo za varstvo eno-letne deklice od junija dalje; med tednom naj bi stanovala v hiši, če nima lastnega avtomobila. V poštev pride tudi družina/dnevna mamica, kamor hčerko lahko oddam preko dneva (iz okolice: Sinča vas, Dobrla vas, Škocijan, Tinje, Velikovec). Javite se prosim po telefonu 04232/89204.

Preobrat in poraz delavskega gibanja ob primeru Anglije

Univerzitetni docent dr. Gero Fischer nam je znan v prvi vrsti kot slavist, sociolog (publikacija *Das slowenische in Kärnten*) in poznavalec manjšinskega vprašanja v Avstriji. V 36. številki revije za kulturo, politiko in znanost *Der Streit* se je Fischer tokrat izkazal kot izvrsten poznavalec in komentator socialnopolitičnega razvoja Anglije v preteklem desetletju.

V okviru težiščnega prispevka v reviji obravnava predvsem vstajo (stavko) angleških rudarjev v času od marca 1984 do novembra 1985 ter njene politične in socialne posledice. V strnjeni in pregledni obliki Fischer poda tudi pregled zgodovine angleškega (in zlasti vedno zelo iniciativnega rudarskega) sindikalnega gibanja ter poskuse razrednega sovražnika, da bi preprečil vplivanje delavstva na gospodarsko in socialno politiko države in privatnega kapitala.

Trenutek določimo mi...

Ob primeru stavke, ki se je končala s porazom delavstva, zaposlenega v angleških (večji del še državnih) rudnikih pred tremi leti, avtor analizira premišljeno in sistematično postopanje angleških

konservativnih sil pod vodstvom Margaret Thatcher od konca sedemdesetih let dalje. Dejansko so konservativci (v angleški dikciji: the Tories - torijci) že v času svoje opozicije načrtovali in v času svojega vladanja uresničevali pogoje za krvavi spopad z najbolj borbenim in izkušenim delom angleškega sindikata - z rudarji v rudnikih premoga. Konservativna vlada je že nekaj let pred izbruhom konflikta pričela s pripravami; pretežni del proizvodnje premoga so skladiščili za zalogo, v energetski politiki države so dobili prednost atomski lobisti, hkrati pa je konservativna zakonodaja omejila pravice in možnosti sindikatov. Kraj, čas in obseg načrtovanega konflikta naj bi določali konservativci sami. Zaradi neke napake pri diskretnosti je angleški stro-

kovni časopis „Economist“ že v letu 1978 razodel te načrte.

„Preobrat“ si utira pot

Posledica tako načrtovanega konflikta je bila, da so bili rudarji poraženi. Njihova stavka je bila zatrta z vsemi sredstvi, ki jih je imela Thatcherjeva vlada na voljo (dejansko je stavka dosegla stopnjo državljanske vojne v malem: krvavi spopadi, umorjeni delavci, 11.000 aretiranih, obubožanje celotnih regij). Zaključek sta spremljala neenotnost in razcep v sindikalnih vrstah kot tudi v politični opoziciji (zlasti v delavski stranki/Labour party), kar jo je znatno oslabilo. Oslabljenost in neenotnost opozicijskega gibanja pa sta bila bistvena pogoja za uspešnost politike „thatcherizma“ - preobrata v gospodarstvu, politiki in socialnem varstvu v smislu neokonservativizma.

Fischerjeva analiza v tem smislu odgovarja na vsa odprta vprašanja. Posamezni dejavniki so izluščeni tako jasno, da se že kar sama po sebi ponuja možnost primerjave z dogajanjem v drugih evropskih državah. Tudi z Avstrijo (Peter Haumer v kratkem prispevku v isti izdaji revije *Der Streit* piše o stavki štajerskih rudarjev v Zangtalu poleti lanskega leta), zlasti v okviru diskusij o „evropski zrelosti“, priključitvi k ES ter do zdaj še premalo osvetljeni dimenziji tozadevnih socialnih posledic za delovno prebivalstvo.

Gero Fischer, England 1979-1988; *Der Streit* št. 36, Dunaj; 50 strani, cena 40 šilingov.



Policija je nastopila proti delavcem...



Gradiščanski dogodek

Gradiščansko-hrvaška rock-skupina BRUJI (slika zgoraj) je pretekli teden pri Zoranu v dunajskem šestem okraju pred pisano publiko predstavila svojo novo malo ploščo Tambure. Druga pesem na single-plošči je novi študijski posnetek znanega komada Nema problema, s katerim je skupina že pred leti naletela na dober odmev v avstrijski in tudi mednarodni popularno-glasbeni jav-

nosti in ki je dobro znana tudi slovenskim poslušalcem. Obe skladbi sta dvojezični, vključujeta pa nekatere elemente gradiščansko-hrvaške narodne glasbe. „Krowodn-rock“ Brujev kot pristni avstrijski prispevek k etnopolu? Hkrati z novim komadom Tambure je bil predstavljen tudi istoimenski videoklip, ki so ga posneli s pomočjo sodelavcev avstrijske televizije na Gradiščanskem.

MENJAVA DENARJA (VALUTE) dne 13. 1. 1989

		dobite (šil.)	plačate (šil.)
za 1 ameriški dolar	\$	12,65	13,25
za 1 angleški funt	£	22,25	23,65
za 100 franc. frankov	f	200,50	210,50
za 100 ital. lir	Lit	0,93	0,98
za 100 dinarjev	DIN	0,18	0,26
za 100 švic. frankov	sfr	813,00	833,00
za 100 holand. guldov	Hfl	613,50	629,50
za 100 nemških mark	DM	693,20	710,20

Posreduje: Posojilnica-Bank
Zveza-Bank, Celovec

LOTTO

9 10 19 23 27 43 (30)
Joker: 028853 b.j.

TOTO

21X 112 X1X 21X
Stava: 1:3, 3:0, 2:2, 1:0 b.j.

KAROLINA KOLMANIČ Izzvenela je pesem

„Si sama v pisarni?“
„Sem. Tajnica je pri malici.“
„Poslušaj, dekle! Jutri popoldan pridi. Dobiva se kot običajno v najinem koticu...“
„Dobro, ob štirih pridem.“
Res je nekajkrat hodila na skrite poti, vendar se je vsakič vrnila in pravočasno vzela Igorja iz vrtca. Zdaj mora prositi Jurčkovo mamo, če lahko čuva tudi Igorja. Opravek ima v mestu, bo lagala, čeprav ji laž nikoli ni šla zlahka preko usten. Celo sovražila jo je. Tokrat bo treba tudi za Igorja iznajti ustrezen izgovor, zakaj ne more z njo. Ker je bil otrok pri sosedovih tako domač, mu je celo ugajalo, ko je Vera dejala:
„Če me dlje ne bo, boš kar pri Jurčku na kavču spal. Tako sva se zmenili s teto Marico.“
„Dobro, mama, tu bom spal. Potem pa ne pridi prezgodaj, res ne!“
Hvaležna otroku za te besede je precej pomirjena odšla na svojo pot.

Z nekaj dolgimi koraki je prispele do vogala, kjer jo je

Drago že čakal. Oči so mu žarele in zdrav obraz se je jasno odražal od snežno bele srajce in veselo rdeče vzorčaste modne kravate.

Ni si mogla pomagati, da ne bi sproščeno povedala:

„Kako si danes svež in mladosten!“

„Upam, da sivih las na sencih nisi preštel!“

„Ne, so že kar preveč gosti. No, pa menda veš, da taki melirani prameni mešajo glave še mlajšim od mene.“

„Bova kar hitro kavico? Ja, sem jo že naročil.“

„Nimava sile. Poljak je zanesljiv. Igor pa v skrbnem varstvu.“

„Imava, dekle. K meni greva. Danes boš moj gost.“

„Ne govori! K tebi domov? Saj si neresen!“

„Sploh ne. Žena je dopoldne odpotovala na seminar v Ljubljano. Sin je na predavanju in potem gre takoj na trening.“

„Ne, ne morem. Skušaj me razumeti. Bojim se in zelo krivo bi se počutila.“

„Izpij in greva! Veš, tvoji očitki vesti so včasih kar prehud.“

Proseče se je ozrla vanj:

„Drago, ne!“

„Prosim, pridi!“

In šla je. Negotovo je sedla na sprednji sedež in zrla v tla, kot bi se odpravljala na zločin. Samooobsodba je valovala skozi njene misli.

Z glavne ceste je zavil v ulico, ki je bila na obeh straneh obdana z razkošnim zelenjem, za katerim so se skrivale enodružinske hiše.

Ustavil je na desni. Izstopil je samozavestno, odprl vrata bele ograje in zapeljal avto v garažo.

„Tu sva. Izstopi in greva kar skozi garažo.“

Grlo je bilo suho, noge majave. Strah se je naselil in se razlezel po vsej notranjosti. Z očmi je hitro ujela velika steklena izhodna vrata in najraje bi pobegnili.

„Se je čas! Se je čas!“ je ključalo v njej.

„Dobrodošla pri meni! Sedi

in pomiri se. Vsa trepečeš. Izvoli kozarec. Pomirilo te bo!“

„Bom, tokrat bom,“ je segla po kozarcu z vinjakom ali podobno pijačo, ki se je medeno rumeno svetlikala na dnu kristalnega kozarca. Izpila je na dušek. Peklo jo je v ustih, v grlu in imela je občutek, da bo od teh nekaj kapljic notranje zgorela.

„Je bolje?“ je vprašal in prisedel na kavč.

Nežno se je nagnil k njej in jo začel poljubljati. Čutila je vonj po isti žgani pijači. Ko se je sklonil nad njo, je otrplo telo začelo popuščati. Dlani so šle mehko čez prsi. Natanko je čutila nežne prstne blazinice skozi tanko svileno bluzo. Ni se več trudila, da bi zakrinkala nagon žejnega telesa, ki je rahlo podrtavalo.

Oprezno se je dvignil in vsa razžarjena je ujela na uho:

„Pridi, draga!“

Prijel jo je pod roko tako, da se je še vedno vznemirljivo dotikal njenih prsi na desni strani in jo vodil v spalnico. Odgrnil je postelje. In tu, tu se je zgodilo... Medtem, ko je on skrbno odlagal spodnji del obleke in se izgubil v kopalnici, so oči zaplavale na steno nad posteljo. Mirno in nepremično sta jo zrla dva mlada, srečna obraza. Srečna, zares! Njen, s pametnimi resnimi očmi, se je zapičil naravnost vanjo, vanjo, ležečo na njeni postelji. Ustnice z nežnim nasmehom se tudi zdaj niso premaknile. Le-te oči, velike, pod tankim dolgim lokom obrvi, so jo začele prebadati. Zadirale so se vanjo vedno globlje, vedno bolj pekoče, obtožujoče, preklinjajoče...

(dalje prihodnjič)

SLOVENSKI VESTNIK

Izdajatelj in založnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, 9020 Celovec, Tarviser Straße 16. Uredništvo in uprava: 9020 Celovec, Tarviser Straße 16, tel. (0 463) 51 43 00-30/31/32/33/34, telex 42 20 86 ZSO. Glavni urednik: Ivan P. Lukan; urednika: Andrej Kokot, Andrej Mohar. Tisk: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec. Zastopstvo za Jugoslavijo: ADIT-DZS, Kardeljeva c. 8/II, p.p. 171 61000 Ljubljana. Letna naročnina: 370 avstr. šilingov; za Jugoslavijo 70.000 dinarjev. Oglaš: 1/1 stran 12.000 avstr. šilingov, za Jugoslavijo 3.600.000 dinarjev.

Člani Društva za slovenske študije, ki ima svoj sedež v New Yorku, v svojih objavah in na svojih javnih nastopih v ZDA redno spremljajo dogodke na slovenskem Koroškem, obenem pa z znanstvenimi razpravami posegajo v njeno zgodovino. Tako najnovejši zvezek revije *Society for Slovene Studies* prinaša esej dr. Irme Ožbalt iz Montreala v Kanadi z naslovom: *Strnišča v vijoličnem: impresionizem v zgodbah Prežihovega Voranca*. Razprava podrobno raziskuje impresionistične elemente v treh zgodbah iz Solzic: *Levi devžej*, *Prvi maj* in *Ajdovo strnišče*. Avtorica ugotavlja, da ima Vorančeva proza še tretjo dimenzijo, ki se prepleta z realističnimi elementi in socialistično tendenco, to pa je impresionistično slikanje pokrajine, v izbiri tonov prilagojeno temi in ideji posamezne zgodbe do take mere, da postajajo barve na paleti simboli; avtorjevo zlitje lastnega jaza z naravo približuje Prežiha, besednega umetnika, slovenskim impresionističnim slikarjem, posebno Ivanu Groharju. – Drugi avtor, dr. David Stermole iz Toronta, piše o nekaterih naglih slovničnih spremembah v koroški slovenščini. Njegova razprava podaja začetne izsledke raziskovanja slovenskih narečij v podjurski Globasnici in Dobu. V obeh vaseh obstajajo jezikovne razlike med generacijami pri sklanjanju samostalnikov v mestniku in orodniku ednine. V omenjeni objavi so prikazane govorne razlike od človeka do človeka iste generacije, ki tudi niso stalne, potem pa še razlike v rabi končnic med ustreznimi generacijami obeh vasi.



LUBI SLOVENC

A FESTSCHRIFT TO HONOR

RADO L. LENČEK

ON THE OCCASION OF HIS
SIXTY-FIFTH BIRTHDAY,
3 OCTOBER 1986

EDITED BY

TOM M.S. PRIESTLY,
OLGA B. NEDELJKOVIČ,

AND

HENRY R. COOPER, JR.

AS

VOLUME 9, NUMBER 1-2, 1987.

„Journal of the Society for Slovene Studies“ je namenil prof. dr. Radu L. Lenčku (slika levo) dve številki devetega letnika. Širok izbor objavljenih razprav in esejev so naslovlili s Trubarjevim nagovorom za rojake „Lubi Slovenci“.

Ameriška periodika o etnografu in slovenistu dr. Radu Lenčku

IVAN DOLENC

Uredniki ameriške periodike *Journal of the Society for Slovene Studies* so izdali prvi dve številki novega, devetega letnika v počastitev dolgoletnega uspešnega dela slavista, etnografa in slovenista prof. dr. Rada L. Lenčka iz New Yorka, obenem pa so to jubilejno izdajo (v trdi, svečani, pozlačeni in mehki vezavi) posvetili še njegovi petinšestdesetletnici. Široki izbor objavljenih razprav in esejev so naslovlili s Trubarjevim nagovorom za rojake *Lubi Slovenci*, ob njem pa je na prvi notranji strani natisnjena jubilarčna fotografija. Uredniki Tom. M.S. Priestly (Edmonton, Alberta, Kanada), Olga B. Nedeljković (Chicago, Illinois, ZDA) in Henry C. Cooper, ml. (Bloomington, Indiana, ZDA) so potegnili v svojem uvodu laskavo primerjavo med nekaterimi posebnostmi Trubarjevega in Lenčkovega dela za Slovence, slovenski jezik in Slovenijo:

„Za svoj čas in prostor je bil (Trubar) svetovljan, rabil je latinščino in nemščino, dva jezika mednarodne komunikacije svojega časa, a je istočasno ostal zvest grudi, iz katere je izšel, in svojemu materinskemu jeziku, katerega lepoto, dostojanstvo in izrazno moč je nenehno povzdigoval pred svojimi rojaki. Prav tako se ni nikoli odtegnil priložnosti, da je informiral o svoji domovini tujce in podžigal v njih zanimanje zanjo. Paralela se nam zdi jasna in jo spoštljivo in srčno rabimo v primeru našega cenjenega kolega.“

Prof. Rado L. Lenček, ki je iz Mirne da Dolenjskem in je študiral slavistiko in etnografijo v Ljubljani, lingvistiko v Čikagu in na Harvardu, kjer je leta 1962 doktoriral, je danes najbolj znani ameriški slovenist in je tudi med prvimi slavisti na svetu. Edinole sam bi nam lahko povedal, koliko študentov z domačimi in angleškimi in drugimi imeni je v Ameriki navdušil za slovenski jezik in za slovensko kulturo. Marsikateri avtor teh 32 razprav, ki so v priložni knjigi, je verjetno nekoč sedel v njegovi predavalnici ali pa je njegov ožji sodelavec pri Društvu za slovenske študije, ki tudi sodi med njegove velike življenjske uspehe.

Društvo je bilo ustanovljeno šele leta 1973, vendar danes ni več nobene slavistične konference v ZDA, da njeni člani ne bi sodelovali z izrazito slovenističnim programom, to pa je spet plod vztrajne in globoke predanosti prof. Lenčka slovenističnim študijam. Prodornim nastopom članov SSS se v angleškem akademskem svetu nemalokrat pridružujejo celo strokovnjaki s srbohrvaškega jezikovnega in kulturnega področja, to pa je že veliko in za dosedanja akademska razmerja, obsegajoča tematiko z ozemlja Jugoslavije, za tukajšnji svet in razmere kar nenavadno.

Lenčkova velika ljubezen do našega skupnega domačega jezika in naše bogate kulture je jasno izčrpana na dvanajst strani dolgem seznamu njegovih objav v knjigah, revijah, priložnostnih publikacijah, na radiu. Ta seznam pa ni samo impresivno dolg, ampak je povrh

še prav raznovrsten: ob lingvističnih, etnografskih, zgodovinskih, literarno-kritičnih objavah odkrijemo celo vrsto izvornih razprav, ki sodijo na področje književnosti, in ne nazadnje je tu še daljša vrsta književnih prevodov iz italijanščine, angleščine, francoščine, nemščine.

V njegovi kratki biografiji beremo, da so ga počastile s štipendijami za znanstveno delo znane ameriške ustanove, skupno z ameriško vlado, in da mu je na podoben način dala priznanje Znanstvena akademija ZSSR; nam, ki vse to beremo, seveda ne more uiti, da Ljubljane ni med temi naslovi, to pa je vsekakor velikega obžalovanja vredno.

Prof. Rado L. Lenček je bil prvih deset let predsednik *Society for Slovene Studies*. V teh letih so se slovenske študije razvevale po vsej severni Ameriki in si pridobile sloves spoštljive in resnega univerzitetnega študijske vredne znanstvene discipline. Na premnogi univerzi so v teh letih prvič slišali za Slovence, za slovenski jezik in slovensko kulturo. Prof. Lenček je zbral okrog sebe in svoje akademske organizacije presenetljivo lepo število za slovenistiko navdušenih Američanov in Kanadčanov, če ne prištejem sem še članov z vseh drugih kontinentov. Prodornost in zasluge Lenčkove SSS za glas o naši kulturi v ameriškem svetu je mogoče primerjati samo še z velikimi uspehi, ki so jih v nedavni zgodovini tukaj poželi (v podobni smeri in v svojem času) Nikola Tesla, Mihajlo Pupin in Louis Adamič.

V tej jubilejni knjigi je na

251 straneh zbranih osemnajst razprav in esejev ameriških slovenistov in slavistov z domačimi in angleškimi imeni, trije avtorji so iz Kanade, preostali pa iz tako različnih krajev kot so Verona, Leiden, Amsterdam, Beograd, Nikšić, Osijek, Ljubljana. Vsi povzetki so natisnjeni v slovenščini, kar je za *Journal* novost. Sicer pa je v tej zajetni knjigi tudi nekaj takih razprav, ki bi naj zagledale svetlo dneva tudi v popularnejših publikacijah pri nas doma, v Celovcu, Trstu, v Sloveniji in drugje v Jugoslaviji, seveda v ustreznem prevodu, saj presegajo svoj prvenstveno znanstveni okvir in sodijo pred oči našega širšega kulturnega občestva. Marsikaj novega imajo povedati o naših ljudeh in njihovi kulturi, pa čeprav so nastale tako daleč prek meja in so izšle v angleščini.

Opisana jubilejna knjiga prča o dobrem in uspešnem

delu Slovencev in tujcev za boljše poznavanje našega preljubega domačega jezika in slovenske kulture sploh v širnem angleškem svetu. Vsi ti ljudje zaslužijo naše najlepše priznanje in častno omembo v slovenskem tisku od Trsta od Maribora in od Gorice do Celovca. Njihovo delo bi moralo biti zabeleženo tudi v dnevnem in tedenskem tisku in ne samo v znanstvenih publikacijah za znanstvenike. Bralci *Dela*, *Dnevnika*, *Večera*, *Književnih listov*, *Naših razgledov*, *Primorskega dnevnika*, *Slovenskega vestnika*, *Našega tednika* itd. bodo urednikom za te novice o pridnih slovenistih v svetu prav gotovo hvaležni, saj so podatki o njihovem prizadevanem delu za širjenje znanja o Slovencih in Sloveniji med tujci kar najbolj zanimivi in nemalo podobni polnim sodom dobrih „slovenskih novic“ iz Trubarjevih časov.

Prof. Radu L. Lenčku in njegovemu zvestemu krogu prijateljev naše lepe domače besede želim še mnoga leta in še mnogo uspešnih publikacij oz. svetovnih nastopov v slavo naše grude in naših lubih ljudi!

MATURANTJE ZVEZNE
GIMNAZIJE ZA SLOVENCE
VAS PRISRČNO VABIJO NA

GIMNAZIJSKI PLES

v petek, 27. 1. 1989, ob 20. uri
v Domu sindikatov

Igrajo:
AGRO POP, FANTJE TREH DOLIN
v 1. nadstropju diskoteka

Pogum velja!

**SLOVENSKI
VESTNIK**

ŠPORT

Po jesenskem delu prvenstva imajo slovenske ekipe dobre izgleda, da osvojijo več naslovov prvakov, dobro pa gre tudi Selanom v koroški ligi!

Že sam pogled na lestvice posameznikov izkazuje, da so igralci slovenskih namiznoteniških klubov jeseni povečini zelo dobro tekmovali: tako v 1. razredu vodita Tone Korenjak (DSG Sele) in Stanislav Vidic (NTK Celovec), v tretjem pa je brez poraza na prvem mestu Nada Fojkar (DSG Sele). Tudi Werner Lettkemann (Sele) sodi v koroški ligi med najboljših dvanajst (je na sedmem mestu), v spodnji ligi pa je Pepi Kocmanek dvanajsti.

Še konkretnjšo sliko o možnostih slovenskih namiznoteniških klubov v prvenstvu raznih razredov pa nam nudi pogled na lestvice same. Tako so Selani, ki so imeli še posebej v zaključku jesenskega dela prvenstva večkrat težavo sestaviti moštvo, kljub temu z desetimi točkami na šestem mestu, pred zadnjim pa imajo kar devet točk prednosti, tako da jim je obstoj v ligi dejansko že zagotovljen pred tekmovalcem v vigrednem delu prvenstva.

Podobne izgleda imajo tudi v spodnji ligi, saj so z devetimi točkami osmi. Povrh tega pa je treba še dodati, da legionar Stane Bec doslej ni igral v najboljši formi, ter da lahko od njega v vigrednem delu pr-

venstva pričakujemo precej več.

Selani pa vodijo tudi na lestvici prvega razreda, saj sta se poleg Korenjaka, ki vodi na lestvici posameznikov, uveljavila tudi Marko Smrtnik (peto mesto) in Marti Oraže, ki je zmagala 13 tekem. Ob ugodnem razpletu prvenstva pa ima možnosti za naslov še tudi prva ekipa NTK Celovec, ki za Selani zaostaja le štiri točke, in ki je v jesenskem delu brez igre izgubila tekmo z Liebenfelsom, na kateri zaradi snega ni mogla nastopiti, nasprotnik pa ni bil pripravljen, da bi v smislu športnosti tekmo nadoknadili.

Manj uspešen je bil le NTK Celovec II, ki se po preskoku v drugi razred še ni ujel, kljub temu pa si vigredi obeta nekaj zmag, saj ga bo okrepil Tone Novak. V tretjem razredu pa imajo Selani bolj slabe možnosti za osvojitve naslova (pa čeprav Nada Fojkar doslej še ni izgubila nobene tekme), saj bo moštvo iz Železne Kaple (tam igra tudi Heinz Luschnig, ki je prej nastopal za ZSM Škocijan) težko zauzpostaviti.

Kljub temu velja za slovenska moštva, da bodo s potrebnim pogumom in z izkazano vnemo lahko uspela.



Nada Fojkar v tretjem razredu še ni izgubila tekme.

Slika: Mohar

V štirih dneh kar 82 točk

Veliki zmagovalci moških smučarskih tekem konec tega tedna je bil Avstrijec Marc Girardelli, ki tekmuje za Luksemburg. V Kitzbühlu je namreč osvojil kar 82 točk, saj je zmagal v enem smuku in v kombinaciji, v drugem smuku je bil drugi, v slalomu pa četrti. S tem velikim nastopom je Girardelli prevzel tudi vodstvo v skupnem seštevku pred dosedanjim vodečim Švicarjem Pirminom Zurbri-gnom, ki je zapravl vodstvo predvsem z izidom v slalomu, saj je s tem zapravl vsaj 20 točk iz kombinacije.

Vzporedno z uspehom Girardellija pa se je stopnjevalo tudi razočaranje Avstrijcev, saj obetov po treningu v

smukih niso mogli uresničiti. Tako sta jim ostali le dve tretji mesti (Roman Rupp in Peter Wirsberger), v slalomu pa presenetljivo mesto na stopničkah: po izpadu Bernharda Gstreina in Michaela Tritscherja je „čast“ avstrijskih tehnikov rešil Rudi Nierlich, ki se je uvrstil na tretje mesto za Arminom Bittnerjem in Albertom Tombo.

Pri ženskih pa je v Grindelwaldu s svojimi uspehi nadaljevala švicarska ekipa: medtem ko je v obbeh smukih zmagala Michaela Figini, pa Vreni Schneiderjevi v slalomu ponovno nobena tekmovalka ni bila kos. Tako je utrdila svoje vodstvo v skupnem seštevku za svetovni po-

kal in si že zagotovila kristalni globus v slalomu žensk. Premo-č Švicark pri ženskah je tako očitna, da se tekmovalke iz drugih držav veselijo že vsakega skromnega uspeha: Avstrijke npr. drugega mesta Sigrid Wolf v super-veleslalomu ali tretjega mesta Monike Maierhofer v slalomu. Ekipno so se zelo dobro odrezale jugoslovanske tekmovalke, ki so bile vse tri med prvo deseterico; Veronika Šarec četrta, Mateja Svet šesta in Katjuša Pušnik deveta. Švicarke po ponovnih uspehih vodijo tudi v ekipnem seštevku, v skupnem (moški in ženske) pa so Avstrijci še pred Švico in Zvezno republiko Nemčijo.

„Ordnov“ nikar!

Spodnji oglas objavlja zadnja številka uradnega informacijskega lista Avstrijske smučarske zveze in Zveze avstrijskih poklicnih učiteljev, ki nosi naslov „Austria Ski“. Že sam pogled nanj zadostuje za ugotovitev, da Avstrijska smučarska zveza objavlja oglase, s katerimi skuša naročnik nagovoriti vse tiste, ki jim je Hitlerjeva nacistična tolpa še vedno „sveta“ in za katere je bila nasilna priključitev Avstrije k Hitlerjevi Nemčiji „zgodovinski dogodek“.

Hkrati je ob tem tudi očitno, kako Avstrijski smučarski zvezi nacionalni ponos malo pomeni. V ospredju se vse bolj pojavlja stremenje po denarju, ki ga mednarodna smučarska industrija pretaka v smučarski šport. Pri tem pa je pri odgovornih ideja o športu kot povezovalnem faktorju med narodi vse bolj v ozadju. Naravnost nezaslišano pa je, da v list za svoje članstvo – torej tudi mlade smučarje – hote ali neho te vnaša velenemsko propagando. Vsaj toliko poštenosti bi bilo pričakovati od funkcionarjev, še posebej, če smučarska zveza vsako leto zahteva tudi podpore iz javnih sredstev, ki jih plačujemo vsi Avstrijci!

-ma

Orden-Preisliste gratis!

Orden / Auszeichnungen, Urkunden, Militaria, (verlorenes kann ersetzt werden). Z.B. kostet ein Deutsches Kreuz, Goldstufe, mit Urkunde, originalgetreu nur DM 250,-, d.h. EK I oder EK II nur à DM 110,-. Ritter-Kreuz mit Band 250,- (einschl. Zeugnis). Ordennumern auf Nadeln, an Ketten, auf Schnallen usw. lieferbar. Bestellungen und Zuschriften an:

HILBERS, Postschließfach 30, D-5441 Eifel

ŠAHOVSKA RUBRIKA

Komentar: Silvo Kovač

Lepotica iz Soluna

Posebna žirija je partijo HOY – GULJKO proglasila za najlepšo na 28. šahovski olimpiadi v Solunu. V tej partiji je Danec Hoy premagal favorita Guljka – nekdanjega sovjetskega vele mojster, ki je igral na olimpiadi za reprezentanco ZDA. Zanimiva partija, ki ima izredno lep zaključek, bo prav gotovo pritegnila pozornost ljubiteljev šaha po svetu, zato si jo velja ogledati.

HOY – GULJKO

1.d4 e6 2.Sf3 c5 3.e3 Po 3.e4 cd4 4.Sd4: bi lahko nastala socijalizamska obramba. 3...Sf6 4.Ld3 b6 5.0-0 Lb7 6.Sbd2 Beli razvija figure, ki so se usmerile na črno kraljevo krilo. 6...cd4 7.ed4 Le7 8.Te1 0-0 9.c3 Pravilna odločitev belega, ki utrjuje središče in se pripravlja na akcijo na kraljevem krilu. 9...d6 Slabše je 9...d5, saj bi črni zaprl belo diagonalno in izgubil kontrolo polja e5. 10.De2 Dama se že vključuje v igro po beli diagonalni b1 – h7, medtem ko črni računa na protiigro na veliki diagonalni a8 – h1. 10...Te8 11.Sf1 Sbd7 12.Sg3 Lf8 13.Lg5 h6 14.Ld2 De7 15.Lc2 Ld5 16.b3 Da bi preprečil morebitno vezavo po diagonalni f1 – a6. 16...Db7 17.Sh4?! Hoy izziva črnega, da bi oslabil položaj okrog kralja. 17...b5 18.Dd3 g5.

Guljko se je odločil za napad na belega skakača, ki se bo po umiku na polje f3 našel pod udarom lovca. 19.Sf3 Lf3: 20.gf3 Za ceno dvojnega kmata na f liniji pa si je beli odprl g linijo, po kateri se bo v nadaljevanju odločila usoda črnega kralja. 20...Lg7 21.h4! Odlična poteza! Za žrtvovanja kmata se belemu obeta napad po odprtih g liniji. 21...gh4 22.Se4 De6 Po zamenjavi 22...Se4: 23.fe4 bi imel beli močan center in odlično igro po odprtih diagonalah in linijah. 23.Kh1 Sh5 24.Tg1 Kf8 25.Tg7! Tokrat je črnega kralja presenetila žrtev kvalitete in sedaj se začneja ples belih figur. 25...Kg7: Na 25...Sg7: sledi 26.Lh6: in po Tg1 črni nima dobre obrambe. 26.Lh6: + Kh6: Črni hrabro pobira žrtvovani material. 27.Tg1 f5 Guljko je veliko zaupal v to

po 29. potezi belega



potezo, vendar pa je beli pripravljen zanimivo zanko, v katero bo poizkušal ujeti nasprotnika. 28.De3+ f4 Da bi preprečil vdor bele dame na g linijo je črni s potezo f4 zaprl črno diagonalno, vendar pa je pozabil na stalno grožnjo belega po beli diagonalni b1 – h7. 29.Sd6! Črni ne sme vzeti dame, ker sledi 30.Sf7 mat, zato pa hladnokrvno vzame skakača. 29...Dd6: 30.Dd3 Dama je zopet na diagonalni odločitve. 30...Sf8 Črni brani kritične točke g6 in h7 v svoji poziciji, vendar beli ne more brez žrtve zaključiti partijo in nasprotniku ponudi damo s potezo 31.Dh7+!! in črni se je vdal! Na 31...Sh7: sledi 32.Tg6 mat.